

UITGAVE VAN DE FOLKLOREVERENIGING

DE „WURF"

ZANDVOORT

OPGERICHT 1 FEBRUARI 1948

FOLKLOREVERENIGING
„DE WURF" ZANDVOORT-OPGERICHT 1 FEBRUARI 1948

Verenigingsorgaan van de folklorever. " De Wurf"
Redactie: J. Paap, v. Lennepweg 14 I, tel. 15967
R. Hoogervorst, Oosterstraat 1, tel. 18177
Losse nummers à ƒ 1,- bij de redactie verkrijgbaar.
Bankrelatie: Nutsspaarbank Z'voort, no. 847407144

Tweede Jaargang nr. 8 november 1983

EEN JAAR GING VOORBIJ

Een jaar met vele goede dingen, maar ook met minder goede. Onze vereniging heeft aan diverse manifestaties haar medewerking verleend, helaas moest men ook een aantal laten vervallen door te weinig animo of allerlei andere oorzaken.
Het zou misschien aanbeveling verdienen om nieuwe aktieve leden aan te trekken, omdat er thans op een zeer krappe basis gewerkt moet worden.

Ons verenigingsblad verscheen (soms met enige vertraging) toch weer vier maal en we bedanken iedereen die dit mogelijk maakte.

De redaktie meende, na vragen van verschillende leden, toch ook het overlijden van een van onze oudere leden in dit afgelopen jaar te moeten memoreren, n.l. Engeltje Schweinsbergen. Wie heeft haar niet gekend en genoten van de vele toneelrollen die zij speelde. Zij hoefde het Zandvoorts niet te leren of zich in te leven in de levenswijze van die oude tijd. Zij wist die uit eigen ervaring. Altijd opgewekt en een vriendelijk woord voor iedereen.

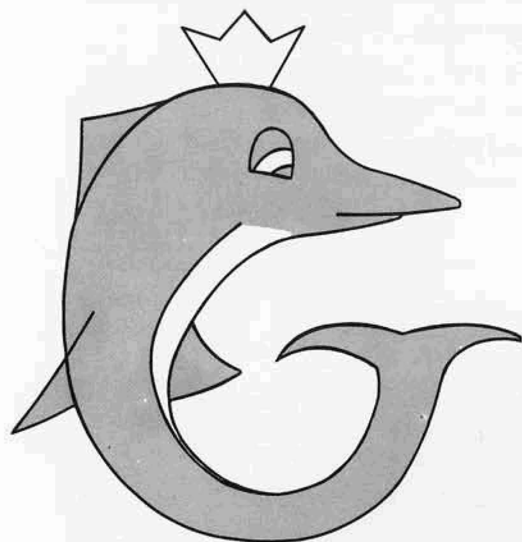

Dat zij moge ruste in vrede.

Na deze, uiteraard onvolledige, terugblik op 1983, wenst de redaktie het bestuur, leden, donateurs en vrienden van De Wurf, met in haar gedachten de spreuk op ons raadhuis:
"Treck U niet aen wat yeder segt,
Maer doet, dat billijck is en recht"
prettige feestdagen en een voorspoedig 1984.

(red.)

*Dolfijn is,
Huig's Dolfijne vis!*

STANDPLAATS: BOULEVARD BARNAART

Verrassend modieuze kollektie!

*Nù te koop in de winkel
bij*

Lida bromet mode

**Grote Krocht 19, Zandvoort.
Telefoon 02507 - 17878.
Ook zondagmiddag open.**

CREATIEF

**voor
tekenen
schilderen
en
omlijsten**

**BUUREWEG 7 Zijstraat KERKSTRAAT
Tel. 02507 - 17367**

Wullum van de Wurf said,
veur een goed brokkie brood
(poentje mit broine suiker)
en een lekker taeretje
naer een echte
Zandvoortse bakker.

Brood- en Banketbakkerij

Engel Paap

Potgieterstraat 24 Telef. 12865 Zandvoort

Hoe Ouwe Faggel de Zandvoorters op ouwejaer liet schrikken

Het was voor Ouwe Faggel een zoinige Korsemis eweest... De schuiten lagen in het Schuitengat en de visserij was een dooie zaak. De reders hadden nog wel een paar mensen aan de gang om de nodige reparaties te verrichten en de rompen te teren, maar daar kon het hele dorp niet bij helpen... De meeste visserlui zaten thuis of waren op het strand. Vaak konden ze uren staan te pruimen op de Wurf of speurend langs de vloedlijn lopen. Meestal kwamen ze thuis met een goeie ,,stook", want hout lag er altijd zat...

Nee Ouwe Faggel had het niet breed en zijn huisje op het Zeemanshofje getuigde dan ook niet van een rijk visserbestaan.
Een blind paard kon er geen schade doen... Hij heette volgens de Burgerlijke Stand Arie Molenaar en was geboren in 1841.
Met zijn vrouw deelde hij een klein huisje, recht achter het beschuttende Hotel Kauffmann (hotel d'Orange). Zijn zoon Floor was de deur al uit. Ouwe Faggel was visserman

in hart en nieren, maar als hij niet varen kon dan was het strand en de duinen zijn domein.
Jutten kon hij als de beste. Ze zeiden wel eens: "Ouwe Faggel roikt het hout al achter de durde bank". En dan kwam het meestal uit. Dan wierp de zee enige uren later de baddings gul en vrijgevig op het strand...
Maar nu was het al lange tijd rustig geweest met de jutterij. De zee hield haar schatten vast. Ouwe Faggel was vaak van pure verveling het duin ingegaan, waar hij vakkundig een paar konijnen stroopte... Dat was weer eens wat anders dan het brem-zoute spek, dat hij in een tonnetje in zijn schuur had staan...
Nee, met Korsemis 1899 was het gien vetpot voor de Zandvoorters op het Zeemanshofje. 't Jaar daarvoor had hij met Korsemis nog een vaatje knappe olie gevonden. Daar had hij heel lang 'n aereppeltje in kenne bakke...
Maer nou...?

Eindelijk, op ouwejaarsdag stak de wind op. Eerst uit het Zuidwesten. De zee begon al te jagen, maar Ouwe Faggel, die met kennersoog naar de koppende zeeen aan de horizon keek, mompelde: "een kante rot wind". Daar zat niks in voor de jutterij. Nee oitschiete most-ie en dan goed hoog waeter. Dan kwam daar nog wel wat van... Maar misschien gebeurde dat nog wel...
Het stuifzand, dat al kolkend de Strandweg op woei, gierde langs de hoog gebouwde villa's "Riva" en "Ruimzicht".

De Strandweg

Hij sloeg zijn kraag op voor de kou en slenterde met gebogen hoofd de Strandweg weer op en ging de Baan af. Bij het Ouwe Mannenhuis kwam hij Jaep van Kees van Cent (Jb. de Wit) tegen. Die had ook het ware juttersbloed in de aderen. Zijn vader had een kleine herberg op de hoek van de Gasthuisstraat gehad (waar later Piet van 't Wapen zich vestigde) en daar konden de jutters vroeger alles kwijt. De meest vreemdsoortige zaken werden hier verhandeld en tegen baar geld en een fikse borrel toe...

Ouwe Kees van Cent had toen een enorm grote misthoop achter z'n huis en daaronder werd alls bewaard wat de toenmalige Strandvonderij en de politie niet mocht

weten. En roeren in de misthoop deden ze niet graag, want de rotten sprongen er dan aan alle kanten uit...
Maar eens in de zoveel tijd spande Kees van Cent z'n ezelwagen in en belaadde hem met lege kisten en flessen. Dan reed hij naar Haarlem om "inkopen" te doen...
Maar wat er onder die onschuldige lading verborgen was, zag niemand...
Maar de jutters wisten het wel... Want de Haarlemse opkopers aan de Burgwal hadden net zoveel belang bij een rauwe zee als onze Zandvoortse ridders der jutterij...
Maar Jaap wist nu ook de weg om de spullen kwijt te raken... Maar het werd tijd dat er weer eens wat kwam.
Zou de wind nu eindelijk eens uitschieten en ons strand bezaaien met rijke buit?
Jaap van Kees van Cent was nooit erg spraakzaam. Een goeie visserman, dat was-ie. Maar praten daar zag hij het nut niet van in.

Zal me vanaevend 's gaen kaike juh", zei Ouwe Faggel, die hem bij nachtelijke jutterstochten graag als maat had. Want hij had al heel wat "zware delen" met Jaap naar het dorp gesjouwd. En met dat grote vat azijn had hij het lest allienig ook niet 'ered, als Jaap 'm niet had 'eholpe... En zwaige als het graf...
"Ben om zeuve ure bai je", zei Jaap. "Als de wind tenminste om de noord gaet, anders gaen ik naer bed...".
Meer zei hij niet. En Ouwe Faggel veranderde van koers naar het Zeemanshoffie. Hij dronk zwijgend een kommetje koffie, dat zijn vrouw uit een pot schonk, die altijd gezellig op het kleine kacheltje stond te pruttelen. Daarna kroop hij een paar uur te kooi...
Buiten huilde de stormwind en rukte aan de lage huisjes en schuurtjes van het Zeemanshoffie...
En toen draaide de wind in de middag om de Noord en nam in hevigheid toe... En met de Noord-Wester kwamen er zware sneeuwbuien los...

Prompt om 7 uur hoorde Ouwe Faggel een paar korte tikken op zijn buitendeur. Even later stond Jaap in de kleine huiskamer, waar het kacheltje fel snorde van de windvlagen die het kleine schoorsteentje op het dak soms leegzogen. Dan sloeg er weer een vlaag toe en perste

Het Zeemanshofje

De Baen...

Correspondentie en copy uitsluitend aan de redaktie te richten. Copy voor het februari-nummer vóór 1 februari inzenden.
De redaktie stelt copy over de historie van Zandvoort zeer op prijs.

de rook terug in het kamertje, dat je ogen er van gingen branden...
"Zalle me gaen, Jaep. "t Kon wel es raek weze, zo docht ik an me gevoel...".
Ouwe Faggel had zich intussen flink "geschoeid" tegen de stormwind. Z'n pet had hij achter z'n kin nog extra vastgeknoopt met een touwtje en ook om zijn middel had hij een touw gebonden... Hij stak een kort mes bij zich en een kleine moker. Dat hoorde bij de jutters-uitrusting... En toen haakte hij zijn bot over zijn schouders vast...

Even later worstelden ze tegen de loeiende stormwind in naar het strand. Het was bitter koud. Flarden sneeuw joegen hun in gezicht en oren. Bij de oude werf van Kees van Duivenboden gingen ze naar beneden. De donkerte van de oudejaarsavond tegemoet... Wilde wolken verduisterden de maan, die af en toe blauw-witte lichtbundels goot over een woeste stormzee.
't Water was met de vloed al hoog gerezen en felle uitschieters hadden de voet van de duintop bereikt.....

Ouwe Faggel stootte Jaap onder het voortgaan aan en schreeuwde boven de stormwind uit: "We komme niet met lege hande thois... As't waeter strakkies gaet valle, zalle me het wel zien...
De wind was stoterig door de rukwinden en door de lege bot, die hij op zijn rug droeg, liep hij ongemakkelijk. Daarom wierp hij er vast een paar stikken hout in. Mooie

Straatjes in de oude Noordbuurt

grote brokken, die het in zijn kacheltje best zouden doen. Ze liepen voor de wind, vlak langs de zee en ze verdaagden al gauw een paal of twee om de zuid.
Op een goed ogenblik zag Ouwe Faggel vlak voor hem een klein vierkant pakje liggen... Snel nam hij het op en rook er aan. 't Leek wel een vetlucht... "Zou het butter kenne weze, Jaep?" die nu ook ineens erg geinterresseerd was.
Er zat een soort zilverpapier om heen met een zacht groene tint, zagen ze, toen de maan even door kwam.
"Jaep, ik zweer je, dat mot engelse butter weze. Ik heb't zelf 'eroke.
"En kaik daer nou es. D'r komme d'r nog meer oit zee...".
En inderdaad langs het strand zagen ze nu zeker een veertig tot vijftig pakjes uit zee rollen...

Ze raapten snel en zeker de pakjes bij elkaar en bleven verder speuren naar heel die onverwachte rijkdom, die de zee hun geschonken had...

Maar de bot was feitelijk méér dan gevuld en ze zouden deze vracht toch maar eerst weg brengen naar huis.
Om de beurt sjouwend brachten ze de rijke vracht huiswaarts, maar vreemd, onderweg vonden ze bijna niets meer.
Ja, een doodenkele kwam er nog verspreid aan drijven, maar zij hadden toch maar de grote buit binnen...
Andere jutters sjouwden intussen ook met zware balken en planken...
Doodmoe maar voldaan kwamen ze in het huisje van Ouwe Faggel, dat nogal wat geisoleerd stond van de andere

visserswoningen. Dat had altijd wel voordeel gehad. De mense motte niet alles wete...
Onder het sjouwen waren de pakjes in de bot steenhard geworden van de vrieskou, waarmee de storm gepaard ging. Als blokjes marmer stortte Ouwe Faggel ze snel in zijn schuurtje en sloot de deur behoedzaam af. Jaep was moe en omdat hij tóch gien prater was, ging hij al spoedig naar huis. Morgen zouden ze de buit bij daglicht bekijken en verdelen.
En zo werd het Oudejaarsavond. In de lage huisjes van het Zeemanshoffie was het licht en warm, al gloeide er niet de Bisschopswijn en stonden er geen schalen met wit-besuikerde oliebollen zoals bij de Reeders en de welgestelden in ons dorpje van toen...

Toen Ouwe Faggel 'n beetje uitgerust was kwam hij tot de ontdekking, dat hij feitelijk tóch wel trek had. Hij had nog voldoende aardappelen en een brokkie spek in huis, maar zou het nou zo gek weze als hij eens een aereppeltje bakte in Engelse butter? Tenslotte had hij butter genoeg in de schuur. Of niet soms?
Even later had hij al een pakje in huis gehaald. Stijf bevroren. Er stond een kroon op met twee gekruisde zwaarden er onder. En verder las hij gebrekkig iets van nitro of netro en ook het moeilijke woord "glycerine" kon hij moeizaam ontcijferen... Dat is natuurlijk het Engelse woord voor "butter" mompelde hij en die kroon is het merk.

Maar eerst de boter maar wat zachter maken. Z'n vrouw was niet thois, die was Ouwejaer viere bij d'r zuster in de Noordbuurt. Dus maer gien pannetjes onnodig voil maeke. In een hoek van de kamer lag het ronde deksel van een aangespoelde zeepbus. Die op de kachel en daar het pakkie butter op... Nou effe een brokkie hout op het vuur en dan ging hij een aereppeltje schillen... Even nog keek hij begerig naar het pakje boter op de kachel en ging toen zijn huisje uit om de aardappels uit de schuur te halen...

Ze hebben Ouwe Faggel bepaald niet voortijdig in de hemel willen hebben... Want nauwelijks was hij bij zijn schuurtje, of een helse vuurstraal schoot dwars door het dak van zijn huisje. Terwijl hij verkrampt van de doodschrik tegen de grond werd geslingerd, zag hij nog net hoe zijn kacheltje ook met een boog door de lucht vloog. Alle pannen van zijn dak vlogen met honderden houtsplinters en delen van zijn huisraad in het rond en daalde kletterend op de daken en erfjes van het Zeemanshoffie, waar, door de donderende klap, die de vuurstraal volgde, de Oudejaarsviering op slag werd beeindigd...

Wijnhandel
van Deursen bv
"verzorgd en bezorgd"
Kerkstraat 12a, 2042 JE Zandvoort. Tel.: 02507/12532

Het Oude Mannen- en Vrouwengasthuis

Overal kwamen de mehsen naar buiten, versteend door de schrik en ontzet door het ontzaggelijke lawaai van de explosie...

Het huisje van Ouwe Faggel was een troosteloze puinhoop, met hier en daar rokende resten van smeulend beddegoed en kreupele stoelen. De bedstee was weggeslagen en de muren vertoonden grote scheuren. In het dak gaapte een enorm gat... De kanarie had ook de geest gegeven... De ravage was vreselijk.....

Langzaam kwam Ouwe Faggel overeind. Z'n gezicht was zwart en hij trilde op zijn benen. Een buurman, die het eerst bij zijn verstand was nam hem mee in zijn huis.

Buiten groeide de schare der nieuwsgierigen...

"Wat hei jij nou oit-'ehaeld, buur?"

"Nou, ik wou 'n beetje butter smelte op de kachel. Heb ik van-aevend 'evonde op strand... Maer ik denk, dat 'et dinemiet was, want nou herinner ik me, dat er twie zwaerde op 't pakkie stonde...

Zeker van een Engels schip, dat oorlog-rotzooi naer Zuid-Aefrika most brenge. Daer dreige die Engelse toch steeds tege die Boere?"

Terwijl zijn vrouw hem bezorgd de ogen schoon wies van het roet en het zand kwam een gebaarde politieman binnen.

Of hij nog meer van dat spul had...?

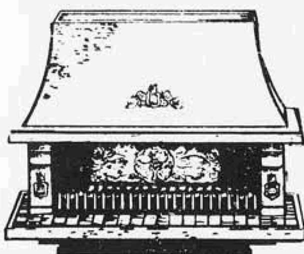
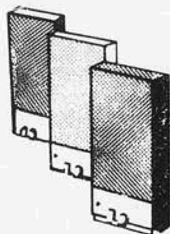
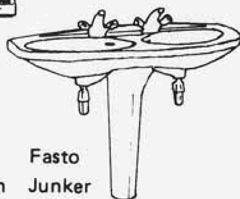
"Jae kaik maer in 't schuurtje. Dat staet er nog...".

Er lag genoeg om op deze vredige Oudejaarsavond héél Zandvoort van de wereld wég te vagen.

Ouwe Faggel kreeg later een andere woning in de Noordbuurt, vlak naast Jaap Dokkes (Jb. Keesman), achter de stallen van Kors van Steek (v.d. Mije). En hier sleet hij zijn laatste levensjaren. Zonder explosies..., want hij jutte allienig nog maer hout...

Dit artikel van de heer J. A. Steen uit: "Zandvoort van toen..." (een boekje met verhalen over het oude Zandvoort dat door de kleine oplage snel uitverkocht was, maar zeer waarschijnlijk in herdruk gaat) heeft de schrijver ook reeds verwerkt tot toneelstuk en is destijds met enorm sukses door De Wurf op de planken gebracht.
Inlichtingen over dit boekje of eventuele bestellingen bij de redaktie.

SANITAIR VOOR BADKAMER
EN DOUCHE

verkoop onderhoud reparatie aanleg	geysers gashaarden gasfornuizen Fasto org. onderdelen Junker

werkplaats/toonzaal schelpenplein 12
2042 HJ Zandvoort aan Zee

SMEDERIJ *Gansner* & CO

brederodestraat 60, 2042 BH Zandvoort aan Zee
Tel. 02507-12518 -13612 - 15068

VOOR EEN
ONBEZORGDE VAKANTIE

REISBUREAU *KERKMAN*

VAKANTIEREIZEN
SPORTREIZEN
ZAKENREIZEN
DAGTOCHTEN

VLIEGREIZEN

REISBUREAU **Kerkman**

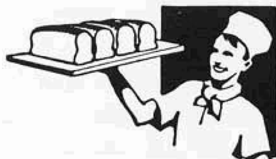

Grote Krocht 18 - Tel. 126 00 - 125 60

Voor al uw

vers brood en

heerlijk gebak

naar

BROOD- EN BANKETBAKKERIJ

J. v.d. WERFF

GASTHUISPLEIN 1 TELEFOON 12139

Aug. v. d. Mije

Marisstraat 13a - Zandvoort,
telefoon 15186

SCHILDERS- EN
AFWERKINGSBEDRIJF

BINNEN- en
BUITENSCHILDERWERK
BEHANG en GLASWERK

Nu ook het adres voor uw
WONINGSTOFFERING

KAMERBREED TAPIJT - NOVLON - TREDFORD
etc.
DESGEWENST VAKKUNDIG GELEGD
VITRAGES en OVERGORDIJNEN
WANDBESPANNINGEN

© FOLKLOREVERENIGING "DE WURF" ZANDVOORT